

Ο ΝΟΥΜΑΣ

ΧΡΟΝΙΑ Η'. (Εξάμηνο Β')

ΑΘΗΝΑ, 12 ΤΟΥ ΔΕΚΕΜΒΡΗ 1910

ΑΡΙΘΜΟΣ 415

Ένας λαός υψώνεται άμα δείξη πώς δέ φοβᾶται τὴν ἀλήθεια. — ΨΥΧΑΡΗΣ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΑΓΝΩΣΤΗ. Εἰκονούλα μαθητικῆς ζωῆς.
ΑΘΗΝΙΩΤΗΣ. Ἀθηνιώτικα γράμματα
Ζ. ΛΕΦΑΚΗΣ. Ἡ ἱστορία τῆς Κοκκινότριχας πού δὲν εἶχε ἀγαπητικὸ κ' ἔπεσε στὴν πρῶτην λίμνη.
Γ. ΦΤΕΡΗΣ. Τὸ τραγούδι τῆς τυλιγῆς.
ΨΥΧΑΡΗΣ. Πάμε σχολεῖο.
ΠΑΡΑΓΡΑΦΑΚΙΑ — ΤΟ Ζήτημα μας — ΒΑΡΒΑΡΟΠΑΖΑΡΟ — Ἡ κοινή γνώμη — Ο.ΤΙ ΘΕΛΕΤΕ — ΧΩΡΙΣ ΓΡΑΜΜΑΤΟΣΗΜΟ.

ΠΑΜΕ ΣΧΟΛΕΙΟ

ΑΝΟΙΧΤΟ ΓΡΑΜΜΑ

Σεβαστοί μου Κύριοι τοῦ Ἐκπαιδευτικοῦ Ὀμίλου,

Ἐίχατε τὴν καλοσύνη καὶ μοῦ κάματε τὴν πρῶτην, νὰ μοῦ στείλετε τὸ **Καταστατικὸ** τῆς Ἐταιρίας σας, μὲ τὴν ἐβγενικὴ τὴν πρόσκληση νὰ γραφῶ καὶ γῶ μέλος. Βλέπω στὸν κατάλογό σας ἐνόματα γνωστά, ἐνόματα πού μοῦ εἶναι καὶ ἀγαπημένα. Ἐπειτα, κυνηγᾶτε ὄρατο, τίμιο σκοπὸ, ἀφοῦ ὅπως καὶ ἂν εἶναι, γιὰ τὴν ἐθνικὴ τὴ γλώσσα πολεμᾶτε. Πῶς νὰ μὴ γραφῶ μέλος; Πρόθυμα καὶ παραπρόθυμα γράφουμαι. Καὶ μὴ θαρρῆτε ἀπὸ ἐγωῖσμό κιόλας ἢ τὴν μου προθυμίαν. Ἐγὼ, θὰ τὸ ξέρετε— δὶχως ἐννοεῖται νὰ τὸ πιστέετε— περῶ γιὰ ὑπερβολικός, γιὰ εἶδος μπαζιμπούζουνης, γιὰ τραλός. Ἀπὸ τοὺς πέντε πού με διαβάσανε στὴν Ἑλλάδα, βέβαια πῶς ὁ ἕνας τουλάχιστο θὰ με κρίνῃ κάπως ἀλλιῶς. Τώρα ὅμως καὶ ἀδιάσπαστος θὰ βρῶ τὴ σωτηρία μου. Ἐστὲς ὅλοι σας εἶστε φρόνιμοι, συσταζόμενοι, σοφοὶ ἄνθρωποι. Πολὺ θὰ με ὠφελήσῃ στὴν κοινὴ γνώμη νὰ με διοῦνε μαζί σας. Ἄν κανεῖς ἀξάρνα ξαναμιλήσῃ γιὰ τὴν ὑπερβολὴν μου, ἂν πῆ, τίποτις γιὰ μένα, δὲ θὰ τὸν ἀφήσουνε.

— Σῶπα, καλέ, κ' εἶναι μέλος τοῦ Ἐκπαιδευτικοῦ Ὀμίλου!

Ἄφοῦ λοιπὸν ἔγινα μέλος, ἀφοῦ γενήκαμε συναδέφροισιν, ἔλατε νὰ συζητήσουμε λιγάκι γιὰ κάττι ἐκπαιδευτικὰ ζητηματάκια, ἢ πιὸ σωστά, ἔλατε νὰ σᾶς παρακαλέσω, ἐσεῖς νὰ με φωτίσετε. Εἶδα καὶ θέλετε νὰ ἰδρῦσετε «Πρότυπο σχολεῖο». Ἐχετε μεγάλο δίκιο. Δὲν κατάλαβα ὅμως καλὰ καλὰ γιὰ τὸ **σχολεῖο**, δὲν τὰ λέτε **σχολεῖο**, παρὰ **σχολεῖο**. Ἐ-

σεῖς, ὑποθέτω, μὲ καὶ μᾶς ἀνοίγετε σχολεῖο γιὰ τὰ παιδιὰ, θὰ χαίρεστε νὰ πηγαίνουνε σχολεῖο τὰ παιδάκια, νὰ πηγαίνουνε ὅσο παίρνει περισσότερο. Κοιτάξτε ὡστόσο πού τὸ παιδί δὲν **πάει σχολεῖο**, τὸ παιδί **πάει** μόνο **σχολεῖο**, καὶ ἀπορῆστε μὲ τὸ φῖνο γλωσσικὸ σιναιστήμα τῆς δημοτικῆς μας. ἢ ἂν προτιμᾶτε, τῆς γλώσσας τῆς ζωντανῆς. **Πάει σχολεῖο** τὸ παιδί, ἔπως **πάει σπῆτι**, ἔπως **κανέναν πάει καλιὰ του**. Βλέπετε ἀμέσως πῶσα διασκεδαστικὰ πράγματα μπορεῖ ὁ δάσκαλος νὰ μάθῃ τοῦ παιδιοῦ, **σκολιάζοντάς του τὴν ἀπλή φρασούλα πάω σχολεῖο**. Δηλαδή, ἐδῶ ἔχουμε τὴ λέξη **σχολεῖο** χωρὶς ἄρθρο καὶ χωρὶς πρόθεση, ἐνῶ μὲ τὸ **σχολεῖο** ἄρθρο καὶ χωρὶς πρόθεση, ἐνῶ μὲ τὸ **σχολεῖο** ἄρθρο, **πάω στὸ σχολεῖο**. Ἡ διαφορὰ θὰ σᾶς φανῆ πολὺ μεγάλη, ἄμα συλλογιστῆτε πῶς ἐδῶ ἔχουμε **κίνηση**. Καὶ ἴσια ἴσια, αἰτιατικὴ τοῦσιαστικοῦ, χωρὶς ἄρθρο καὶ χωρὶς πρόθεση, περῶ γιὰ φαινόμενο πολὺ περίεργο. Ἐχουμε κάμποσες γλώσσες, ἢ λατινικὴ, λόγου χάρι, ὡς καὶ στὴν κλασσικὴ τῆς ἐποχῆς, ὅπου λένε πάντα *eo domum*, *eo Romam*. Ἀκόμη καλῆτερα μποροῦμε νὰναφέρουμε τὴν ἀρχαία ἐλληνικὴ, ὅχι ὅμως στὰ χροσὰ χρόνια τῆς Ἀττικῆς, παρὰ στὰ δημοικὰ καὶ στὸς τραγικὸς τοῦ πέμτου αἰῶνα, εἶπαμε στὸς τραγικὸς, ἐπειδὴ στὴν πεζογραφία δὲν παραδεχόντανε τὴν αἰτιατικὴ δὶχως πρόθεση; βρῖσκανε ξεναντίας πῶς ἢ πρόθεση χρωματίζει πιὸ ψιλὰ τὸ κίνημα καὶ δείχνει ἀμέσως ἂν τὸ κίνημα γίνεται πρὸς τὰ μέσα, πρὸς τὰ κάτω, πρὸς τὰπάνω κ.τ.λ. Ἔτσι βλέπουμε καὶ πάλι πῶς ἢ πεζογραφία θέλει συνάμα περισσότερη λογικὴ καὶ περισσότερες χρωματίες τοῦ λογισμοῦ ἀπὸ τὴν ποίηση, πού σοῦ λέει ἀξάρνα **οὐρανὸν ἔκε (Α, 312), ἔφτασε στὸν οὐρανὸ, μνηστῆρες ἀφίκετο, (α, 332)** κτλ. Ἔτσι καὶ ὁ Σοφοκλῆς **δατυ Καδμεῖον μολεῖν (Οἶδ. Τ. 35)**, καὶ ἄλλα χίλια πού σὲ σᾶς περιττὸ νὰ τὰ θυμίσω. Τὸ κάτω κάτω, καὶ ἢ αἰτιατικὴ **πόδας** στὸ περιφρῆμο ἐκεῖνο **πόδας ὠκὺς Ἀχιλλεύς**, εἶναι μιὰ αἰτιατικὴ πού σημαίνει τὴν κίνηση, μάλιστα! ἢ αἰτιατικὴ **πόδας** μᾶς φανερώνει: τί **δρόμο** παίρνει, νὰ πῆ τινὰς, ἢ ἐνέργεια πού ἔχει μέσα του τὸ ἐπίθετο ἢ τὸ ῥῆμα, δηλαδή, **ὠκὺς, ἂν πᾶς ἢ ἂν κατεβῆς στὰ πόδια**, ἢ, ἂν εἶναι δυνατό, **ποδομεριάς**, ὅπως δὲ καὶ ἢ μερικὴ αἰτιατικὴ, ἐκεῖνη πού δείχνει τὸ μέρος, λ. χ. **κάμνει χεῖρα, εἶναι κουρασμένος τὸ χέρι**, μ' ἄλλα λόγια, **πηγαίνει στὸ χέρι καὶ θὰ διῆς πῶς ἐκεῖ μεριά εἶναι κουρασμένος**.

Ἀκόμη περισσότερο θὰνοῖξῃ ὅμως τάφτάκια τοῦ τοῦ παιδιοῦ, ἀφοῦ τοῦ ξηγήσετε πῶς ἀφτὰ πού εἶπαμε ὡς τώρα εἶναι νόστιμα, εἶναι διασκεδαστικά, μὰ...σωστά δὲν εἶναι! Ἄχαμνὸ δὲ μοῦ φαίνεται τόντις, νὰ μάθῃ κανεῖς τοῦ παιδιοῦ νὰ κρίνῃ λιγάκι ὅταν τὸ ζήτημα γιὰ τὴ γλώσσα μας, γιὰ τὴ δημο-